

KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

REPUBLIKA SLOVENIJA

Številka: 06264-1/2014/1

Datum: 22.4.2014

OBDOBNO POROČILO

O IZVEDENIH POSTOPKIH UGOTAVLJANJA NASPROTJA INTERESOV V OBDOBJU OD JANUARJA DO MARCA 2014

Na podlagi SMERNIC ZA OBRAVNAVO ZADEV S PODROČJA NASPROTJA INTERESOV št. 06269-2/2013/1 z dne 28.3.2013 potrdi senat Komisije za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju: komisija) naslednje obdobjno poročilo o izvedenih postopkih ugotavljanja nasprotja interesov v obdobju januar-marec 2014.

- Komisija je pri preverbi spoštovanja določb o dolžnem izogibanju nasprotju interesov v času od januarja do marca 2014 obravnavala 29 zadev in v 4 primerih ugotovila, da so bile te določbe kršene, v 3 zadevah kršitev ni ugotovila, v 19 zadevah je zavrnila obravnavo zadeve in hkrati 4 zadeve odstopila pristojnim organom, 3 zadeve pa je zavrgla.
- Komisija je v obdobju od januarja do marca 2014 na področju nasprotja interesov izdala 7 odločb o prekršku, v 3 postopkih je bila izrečena globa, v 4 pa opomin, v 1 postopku je bil izdan uradni zaznamek o neizdaji odločbe; nezaključen je še 1 postopek o prekršku, uveden v letu 2013.

A. UVODNO POJASNILO

Institut dolžnega izogibanja nasprotju interesov oziroma odpravljanja tega nasprotja je namenjen spodbujanju transparentnosti ter poštenega delovanja v procesih in postopkih izvrševanja javne oblasti pri opravljanju javnih funkcij in opravljanju javnih zadev. Ta institut od posameznika zahteva, da se izloči iz obravnave in odločanja v vseh zadevah, v katerih je poleg (ali namesto) javnega interesa, ki ga je kot uradna oseba dolžan zasledovati po uradni dolžnosti, prisoten (tudi) njegov zasebni interes ali vsaj videz, da njegov zasebni interes vpliva na objektivno in nepristransko opravljanje javnih funkcij in nalog; ali pa da vse relevantne okoliščine v zvezi s tem razkrije svojemu predstojniku (ali komisiji, če predstojnika nima), in počaka na odločitev. S tem se zagotavlja in dviga integriteta, pa tudi ugled ne le konkretnega posameznika in subjekta, ki ga predstavlja, ampak tudi javnih institucij in javnega sektorja kot celote.

B. PRAVNI OKVIR IZVEDBE POSTOPKOV

Določbe ZIntPK, ki urejajo dolžno izogibanje nasprotju interesov so subsidiarne narave in se uporabljajo le, če dolžnega izogibanja nasprotju interesov za posamezne kategorije subjektov ne ureja drug zakon. Določbe ZIntPK o nasprotju interesov se po izrecni zakonski določbi ne uporabljajo za postopke, v katerih je izločitev uradne osebe urejena z drugim zakonom – kot na primer za dolžno izločitev uradnih oseb, ki vodijo postopke po Zakonu o splošnem upravnem postopku, saj je izločitev uradne osebe urejena v ZUP.

ZIntPK nasprotje interesov opredeljuje kot okoliščine, v katerih zasebni interes uradne osebe vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog (12. točka 4. člena).

Zasebni interes uradne osebe skladno s 13. točko 4. člena ZIntPK pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist zanjo, za njene družinske člane¹ in za druge fizične ali pravne osebe, s katerimi uradna oseba ima ali je imela osebne, poslovne ali politične stike.

Premoženjska korist zajema nepremičnine, premičnine oziroma kakršnokoli drugo korist, ki jo je mogoče denarno ovrednotiti (delovno razmerje, pogodbeno delo, sejnine, denarne nagrade, potovanja ipd.); nepremoženjska korist pa zajema druge oblike koristi, ki jih sicer ni mogoče neposredno denarno ovrednotiti, predstavljajo pa v konkretnem primeru dodano vrednost za prejemnika (usluge, priznanja, reference, status, funkcija, izobrazba, ipd.).

V 37. členu ZIntPK je urejena dolžnost uradne osebe, da mora biti pri opravljanju svojih nalog in službe pozorna na vsako dejansko ali možno nasprotje interesov in mora storiti vse, da se mu izogne. ZIntPK kot uradne osebe opredeljuje funkcionarje, uradnike na položaju in druge javne uslužbenke, poslovodne osebe in člane organov upravljanja, vodenja in nadzora v subjektih javnega sektorja (10. točka 4. člena).

Uradna oseba, ki med izvajanjem svoje službe ali funkcije zazna dejansko ali možno nasprotje interesov, se mora temu izogniti na enega od naslednjih načinov:

- tako, da se v celoti izloči iz obravnave in odločanja oziroma opravljanja delovnih nalog v povezavi s konkretnim primerom in o tem nemudoma obvesti predstojnika (in v primeru kolektivnega organa odločanja tudi ostale člane); ali
- tako, da začasno prekine z delom na zadevi in o nasprotju interesov nemudoma obvesti predstojnika (če tega nima, -pa komisijo), ki oceni, ali je nasprotje interesov podano ali ne oziroma ali bi videz nasprotja interesov v konkretnem primeru lahko v taki meri ogrozil integriteto in zakonitost izvajanja javne funkcije oziroma službe, da je potrebna izločitev uradne osebe.

Uradna oseba, ki se sama ne izloči oziroma ki svojega predstojnika (ali komisije) ne obvesti takoj o nasprotju interesov oziroma možnosti, da bi do njega lahko prišlo, je odgovorna za prekršek po 10. alineji prvega odstavka 77. člena ZIntPK.

C. METODOLOGIJA IN POSTOPEK UGOTAVLJANJA KRŠITEV

Komisija je dne 28.3.2013 sprejela SMERNICE ZA OBRAVNAVO ZADEV S PODROČJA NASPROTJA INTERESOV št. 06269-2/2013/1 z namenom poenotenja vodeneja postopkov in obravnave zadev s področja ugotavljanja nasprotja interesov in vodenja postopkov o prekrških. Navedene smernice so tudi podlaga za pripravo in sprejem obdobjnih poročil o izvedenih postopkih na področju nasprotja interesov. Komisija vodi postopke ugotavljanja nasprotja interesov na podlagi prijave ali po lastni pobudi.

V okviru obravnave se pridobijo vsi potrebni podatki za oceno, ali so v konkretnem primeru izpolnjeni elementi definicije nasprotja interesov iz 12. in 13. točke 4. člena ZIntPK. Ugotovitve v zvezi s tem se pripravijo za obravnavo na seji senata komisije. Šteje se, da je do prve obravnave na seji senata zadeva v fazi predhodnega preizkusa. Ugotovitve z zavzetim stališčem glede obstoja nasprotja interesov ali suma

¹ Družinski člani uradne osebe so po določbi 7. točke 4. člena ZIntPK njen zakonec, otroci, posvojenci, starši, posvojitelji, bratje in sestre (ne glede na to, ali živijo v skupnem gospodinjstvu z uradno osebo) ter osebe, ki z uradno osebo živijo v skupnem gospodinjstvu ali v zunajzakonski skupnosti.

tega nasprotja se praviloma ne pošiljajo v izjasnitev obravnavanim osebam (posledično se tudi ne objavijo na spletnih straneh KPK), ampak so podlaga za presojo o uvedbi prekrškovnega postopka. Navedene ugotovitve še ne pomenijo uvedenega postopka ugotavljanja dejanskega obstoja nasprotja interesov in posledic tega nasprotja skladno z 39. členom ZIntPK.

Kadar gre za primer, v katerem bi bilo glede na dejansko stanje primerno, da se ugotovitve komisije javno objavijo iz preventivnih, edukativnih in podobnih razlogov, se pripravi osnutek ugotovitev in se po sprejemu na seji senata pošlje v izjasnitev obravnavani osebi oziroma osebam. Nosilec zadeve, ki meni, da gre za takšen primer, se o tem predhodno posvetuje s senatom komisije (pisno po elektronski pošti ali na seji senata pod točko razno). Senat komisije lahko tudi samostojno odredi, da se pripravi osnutek ugotovitev in pošlje v izjasnitev obravnavni osebi oziroma osebam.

Šteje se, da je z odločitvijo o pripravi osnutka ugotovitev oziroma o pošiljanju ugotovitev v izjasnitev (gl. prejšnji odstavek) uveden postopek ugotavljanja dejanskega obstoja nasprotja interesov in posledic tega nasprotja iz 39. člena ZIntPK. V tem primeru se po zaključenem postopku izvedejo tudi ukrepi, predvideni v 2. odstavku 39. člena ZIntPK.

Načrti preiskav se v zadevah s področja nasprotja interesov ne pripravljajo.

Prekrškovne postopke v zadevah nasprotja interesov zaradi zagotavljanja enotne prakse praviloma vodi pooblaščenka za nasprotje interesov. V primeru, da se v zadevah, zaključenih po prvem odstavku teh smernic, ne uvede prekrškovni postopek, mora pooblaščen uradna oseba prekrškovnega organa o tem obvestiti senat komisije, ki odloči o morebitni izvedbi postopka po 2. odstavku 39. člena ZIntPK.

D. STATISTIČNI PODATKI IZVEDENIH POSTOPKOV

(i) Skupno število vseh obravnavnih primerov in kršitev

Kot obravnavane zadeve se za potrebe tega obdobjnega poročila štejejo zadeve, obravnavane na seji senata komisije ali zadeve, katerih obravnava je zaključena z uradnim zaznamkom o zavrnitvi ali zavrženju izven seje senata komisije. Te zadeve v evidenci SPIS niso nujno evidentirane kot rešene zadeve, saj je nadaljnji postopek odvisen od okoliščin posameznega primera - komisija bodi si čaka na povratne informacije oseb ali organov v zvezi z izvedenimi ukrepi, odpravljanjem tveganj ali na povratne informacije drugih pristojnih organov, ki so jim bile zadeve odstopljene.

Komisija je v obdobju od meseca januarja do marca 2014 obravnavala 29 zadev s področja nasprotja interesov. Od tega je bilo vseh 29 zadev evidentiranih kot prijava nasprotja interesov.

(ii) Zadeve obravnavane na seji senata

Od 29 zadev je bilo 7 zadev obravnavanih na seji senata komisije, in sicer:

- v 4 zadevah je bilo ugotovljeno nasprotje interesov,
- v 3 zadevah ni bilo ugotovljenega nasprotja interesov oz. kršitve predpisov s tega področja.

(iii) Ugotovljene kršitve

Analiza 4 primerov, v katerih je bila ugotovljena kršitev dolžnega izogibanja nasprotju interesov nasprotje kaže naslednje:

- 06211-68/2013: V obravnavanem primeru, ko je javni uslužbenec na strani javnega zavoda sodeloval v postopkih poslovanja javnega zavoda s poslovnim subjektom, katerega zakoniti zastopnik ter 100 % lastnik je njegov družinski član (sin), so bili po mnenju komisije izpolnjeni vsi

elementi nasprotja interesov kot ga opredeljuje 12. točka 4. člena ZIntPK. Javni uslužbenec je sodeloval v postopkih zgoraj omenjenega poslovanja kot oseba, zadolžena za nabavo – v tej funkciji je (med drugim) določal lastnosti in kvaliteto predmeta nabave, odločal o ustreznosti ter izbiri prispelih ponudb, zato so bile po mnenju komisije vzpostavljene okoliščine, v katerih je bil ustvarjen najmanj videz, da je njegov zasebni interes (v obliki premoženjske koristi za njegovega sina oziroma družbo, v lasti njegovega sina) vplival na objektivno in nepristransko opravljanje njegovih javnih nalog. Glede na to, da je pri predmetnem poslovanju, natančneje pri nabavah, pri katerih je bilo potrebno skladno z določbami Poslovnika pridobiti le eno ponudbo (nabave v razredu A), javni uslužbenec pridobil prav ponudbo poslovnega subjekta, ki je v lasti njegovega sina, je po oceni komisije mogoče celo trditi, da je v teh primerih zasebni interes uradne osebe tudi dejansko vplival na objektivno in nepristransko opravljanje njenih javnih nalog. Senat je odločil, da se z zaključnimi ugotovitvami seznanjeni direktor javnega zavoda, ter predlagal preučitev pogojev za uvedbo postopka o prekršku pooblaščenim uradni osebi komisije.

- 06211-82/2013: Poslovodna oseba javnega zavoda je podpisala Pogodbo o opravljanju pravnih del in storitev s svojim bratom in s tem omogočila slednjemu korist v obliki prejetih finančnih sredstev, pri čemer se je **znašla v okoliščinah nasprotja interesov**. Senat je sklenil, da se obvesti javni zavod o ugotovitvah ter se mu s tem v zvezi priporoči dolžno izogibanje nasprotju interesov ter priloži sistemsko pojasnilo o nasprotju interesov. Senat komisije je predlagal tudi preučitev pogojev za uvedbo postopka o prekršku pooblaščenim uradni osebi komisije.
- 06211-86/2013: S sodelovanjem direktorja javnega zavoda v postopku zaposlitve njegove hčere so bile po mnenju komisije vzpostavljene okoliščine, v katerih je bil ustvarjen najmanj videz, da je njegov zasebni interes (v obliki premoženjske koristi za njegovo hči) vplival na objektivno in nepristransko opravljanje njegovih javnih nalog. Ker gre za tesne osebne oziroma družinske povezave, pa je po oceni komisije mogoče z visoko stopnjo verjetnosti celo trditi, da je v tem primeru zasebni interes uradne osebe tudi dejansko vplival na objektivno in nepristransko opravljanje njenih javnih nalog (povezanih z zaposlitvenim postopkom v javnem zavodu), saj izkustveno in logično ni mogoče pričakovati, da bo uradna oseba v primeru, ko je med prijavljenimi kandidati na razpis za prosto delovno mesto prijavljen tudi njen družinski član, vse kandidate obravnavala enakovredno oziroma objektivno in nepristransko. Senat je odločil, da se o zaključnih ugotovitvah obvesti svet javnega zavoda. Senat komisije je predlagal tudi preučitev pogojev za uvedbo postopka o prekršku pooblaščenim uradni osebi komisije.
- 06211-87/2013: Javni uslužbenec zavoda je dvakrat potrdil opravljeno delo poslovnemu subjektu in mu s tem (posredno) omogočil pridobitev finančnih sredstev in premoženjsko korist zakonitemu zastopniku poslovnega subjekta – njegovemu sinu, zato se je po oceni komisije znašel v okoliščinah nasprotja interesov. Senat komisije je predlagal tudi preučitev pogojev za uvedbo postopka o prekršku pooblaščenim uradni osebi komisije. Senat je odločil, da se o ugotovitvah obvesti javni zavod, ter predlagal preučitev pogojev za uvedbo postopka o prekršku pooblaščenim uradni osebi komisije.

(iv) Zadeve obravnavane izven seje senata

Izven seje senata je bilo obravnavanih 22 zadev, in sicer:

- v 19 zadevah je bila zavrnjena obravnava zadeve, hkrati pa je komisija ostopila 4 zadeve v reševanje drugim pristojnim organom,
- 3 zadeve je komisija zavrgla.

Analiza 19 primerov, katerih obravnava je bila zavrnjena kaže, da so bili razlogi za zavrnitev naslednji:

- v 2 primerih komisija zadeve ni sprejela v obravnavo zaradi poteka časa – od uradnih dejanj uradne osebe je minilo več kot 2 leti,

- v 15 primerih komisija zadeve ni sprejela v obravnavo, ker v prijavi ni bilo vsebine, ki bi kazala na resen sum kršitve določb ZIntPK,
- v 1 primeru komisija zadeve ni sprejela v obravnavo, ker komisija zaradi subsidiarne uporabe ZIntPK ni bila pristojna za presojo zadeve,
- v 1 primeru komisija zadeve ni sprejela v obravnavo, ker je bila zadeva z enako vsebino v preteklosti že obravnavana.

Analiza 3 primerov oz. prijav, ki jih je komisija zavrgla kaže, da so bili razlogi za zavrnitev naslednji:

- v enem primeru je bila prijava zavržena kot neverodostojna,
- v enem primeru jo je komisija zavrgla, ker je prijavo z enako vsebino že obravnavala,
- v enem primeru jo je zavrgla, ker je bila posredovana komisiji le v vednost, v reševanje pa drugim pristojnim organom.

(v) Skupno število uvedenih prekrškovnih postopkov

Komisija je v obdobju od januarja do marca 2014 na področju nasprotja interesov izdala 7 odločb o prekršku, v 3 postopkih je bila izrečena globa, v 4 pa opomin, v 1 postopku je bil izdan uradni zaznamek o neizdaji odločbe; nezaključen je še 1 postopek o prekršku, uveden v letu 2013.

(vi) Skupno število pravnih mnenj s področja dolžnega izogibanja nasprotju interesov

V obdobju od januarja do marca 2014 je komisija izdelala 21 pravnih mnenj na podlagi prejetih vprašanj zainteresiranih posameznikov in organov oziroma organizacij.

* * *

Senat Komisije za preprečevanje korupcije v sestavi: Boris Štefanec (predsednik), dr. Igor Lamberger (namestnik predsednika) in Alma Maruška Sedlar (namestnica predsednika) je na seji dne 26.6.2014 soglasno potrdil pričujoče poročilo.

Boris Štefanec
PREDSEDNIK

Vložiti:

- zbirka dok. gradiva.